

Socialnämnden
Skolnämnden
Produktionsstyrelsen
Överförmyndaren
Kommunfullmäktige (för kännedom)

Granskning av hantering och ansökan av statsbidrag inom flyktingmottagandet

Vi har låtit PwC genomföra en granskning av hantering och ansökan av statsbidrag inom flyktingmottagandet. Granskningen har inte omfattat hanteringen av bidragen i den externa redovisningen.

Granskningen visar att ansvariga nämnder inte på ett fullt tillfredställande sätt säkerställt att kommunen fått ta del av de statliga ersättningar som den är berättigad till inom flyktingmottagandet. Det framkommer dock att det under 2016 har pågått ett arbete med att se över hanteringen och förbättringar har noterats under granskningens gång.

Bedömningen baseras på bl.a. följande iakttagelser:

- Bristande vetskap om vilka statliga ersättningar för flyktingmottagande som kommunen erhåller.
- Bristande vetskap avseende huruvida kommunen haft kostnader inom verksamheterna som berättigat till återsökningsbara ersättningar.
- Nämnderna har ej upprättat internkontrollplaner 2016
- Den interna fördelningen av de statliga ersättningarna återspeglar inte i alla delar verksamheternas kostnader för flyktingmottagandet.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Säkerställa att dokumenterad rutinbeskrivning för hantering av statlig grund- och schablonersättning samt återsökningsbara ersättningar upprättas.
- Stärka den interna kontrollen för att säkerställa bättre vetskap om vilka ersättningar kommunen erhåller samt vilka ersättningar kommunen skulle kunna vara berättigade till.
- Säkerställa att internkontrollplaner upprättas
- Se över den interna fördelningen av de statliga ersättningarna för att säkerställa att ersättningen för en insats tillfaller den verksamhet som haft kostnaden för insatsen

ÖSTERÅKERS KOMMUN
Revisorerna

Vi översänder granskningen till berörda nämnder och emotser svar senast den 30 april med en redovisning av åtgärder med avseende på de rekommendationer som ovan lämnats.

För Österåkers kommuns revisorer, 2017-02-16

Bengt Olin
Ordförande i kommunrevisionen

Revisionsrapport

Sofia Nylund
Ebba Lind

Hösten 2016

Hantering och ansökan av statsbidrag inom flyktingmottagandet

Österåkers kommun

2017-01-27

Sofia Nylund

Projektledare

Henrik Fagerlind

Uppdragsledare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1. Inledning	5
1.1. Bakgrund	5
1.2. Syfte och revisionsfråga.....	5
1.3. Kontrollmål	5
1.4. Revisionsmetod och avgränsning.....	5
2. Styrande dokument, etc	6
2.1. Styrande dokument	6
2.2. Lagar och regler	6
2.3. Organisation kring flyktingverksamheten i Österåker	8
3. Verifiering utifrån kontrollmål	9
3.1. Kontrollmål 1	9
3.1.1. Iakttagelser	9
3.1.2. Bedömning.....	10
3.2. Kontrollmål 2.....	10
3.2.1. Iakttagelser	10
Socialnämnden	10
Skolnämnden	11
Produktionsstyrelsen	12
Överförmyndaren	12
3.2.2. Bedömning.....	12
3.3. Kontrollmål 3.....	13
3.3.1. Iakttagelser	13
3.3.2. Bedömning.....	13
3.4. Kontrollmål 4.....	13
3.4.1. Iakttagelser	13
Socialnämnden	13
Skolnämnden	14
Överförmyndaren	14
Produktionsstyrelsen	14
3.4.2. Bedömning.....	14

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun genomfört en granskning av hantering av automatiska och återsökningsbara ersättningar för flyktingmottagande. Granskningen syftar till att bedöma om de granskade nämnderna har tillräcklig internkontroll. Granskningen har inte omfattat hanteringen av bidragen i den externa redovisningen.

Följande revisionsfråga har varit ledande för granskningen:

- Säkerställer ansvariga nämnder att kommunen får del av de statliga ersättningar inom flyktingmottagandet som man har rätt till?

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att ansvariga nämnder inte på ett fullt tillfredställande sätt säkerställer att kommunen får del av de statliga ersättningar som man är berättigad till inom flyktingmottagandet. Vi noterar dock att det under 2016 har pågått ett arbete med att se över hanteringen och att hanteringen har förbättrats under granskningens gång.

Bedömningen baseras på bl.a. följande iakttagelser:

- Bristande vetskap om vilka statliga ersättningar för flyktingmottagande som kommunen erhåller.
- Bristande vetskap avseende huruvida kommunen haft kostnader inom verksamheterna som berättigat till återsökningsbara ersättningar.
- Nämnderna har ej upprättat internkontrollplaner.
- Den interna fördelningen av de statliga ersättningarna återspeglar inte i alla delar verksamheternas kostnader för flyktingmottagandet.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Säkerställa att dokumenterad rutinbeskrivning för hantering av statlig grund- och schablonersättning samt återsökningsbara ersättningar upprättas.
- Stärka den interna kontrollen för att säkerställa bättre vetskap om vilka ersättningar kommunen erhåller samt vilka ersättningar kommunen skulle kunna vara berättigade till.
- Säkerställa att internkontrollplaner upprättas
- Se över den interna fördelningen av de statliga ersättningarna för att säkerställa att ersättningen för en insats tillfaller den verksamhet som haft kostnaden för insatsen

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Det kommunala flyktingmottagandet baseras på överenskommelser med staten och finansieras av statsbidrag.

Den statliga ersättning som kommunen har rätt till regleras i ett antal förordningar. Olika bestämmelser gäller för mottagna före respektive efter 2016, samt för asylsökande. Vissa ersättningar, såsom grundersättning och schablonersättning, utbetalas per automatik enligt folkbokföringsuppgifter. Andra ersättningar behöver kommunen ansöka om särskilt. Om kunskapen om ersättningsreglerna brister och rutiner saknas riskerar kommunen förlora rätt till ersättning.

1.2. Syfte och revisionsfråga

Följande revisionsfråga ska besvaras:

- Säkerställer ansvariga nämnder att kommunen får del av de statliga ersättningar inom flyktingmottagandet som man har rätt till?

1.3. Kontrollmål

Granskningen bedöms utifrån följande kontrollmål:

- Det finns ändamålsenliga rutiner för hantering av statlig grund- och schablonersättning inom flyktingmottagandet.
- Det finns ändamålsenliga rutiner för ansökning av återsökningsbara statliga ersättningar inom flyktingmottagandet.
- Samtliga statliga ersättningar inom flyktingmottagandet omfattas av nämndernas interna kontroll.
- Den statliga ersättningen för en insats fördelas till den verksamhet som har haft kostnaden för insatsen.

1.4. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen genomförs genom intervjuer med ansvariga för hantering och återsökning av statsbidrag inom respektive verksamhetsområde.

Dokumentgranskning av rutiner för hantering och återsökning av statsbidrag samt ansökningshandlingar.

Granskningen avgränsas till att omfatta socialnämnden, skolnämnden, produktionsstyrelsen och överförmyndaren. Granskningen omfattar endast statsbidrag som tillhandahålls via Migrationsverket. Granskningen omfattar inte redovisningen av bidragen.

2. Styrande dokument, etc

2.1. Styrande dokument

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av följande dokument:

- Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering (Dnr KS 2015/0417, 2015-12-21)
- Policy för intern kontroll (Dnr KS 2015/0373, 2015-12-14)
- Riktlinjer för intern kontroll (2015-10-26)
- Rutiner asylsökande elever i resursfördelningssystemet Extens (skolförvaltningen, 2016-04-25)
- Nyckelfördelning statsbidrag flykting mellan SN och SKN (2016-05-02)

2.2. Lagar och regler

Staten (genom Migrationsverket) ersätter kommunerna för kostnader för mottagande av flyktingar. Den statliga ersättningen från Migrationsverket för hantering av flyktingmottagande regleras genom fyra förordningar:

- Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. (asylersättningsförordningen).
- Förordning (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. (ErsF). Denna förordning reglerar ersättning avseende personer med uppehållstillstånd mottagna före december 2010.
- Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar (NyErsF). Denna förordning reglerar ersättning avseende personer med uppehållstillstånd mottagna efter december 2010.
- Förordning (2014:946) om statlig ersättning för personer med uppehållstillstånd och kvar på anläggningsboende.

Det finns två ersättningstyper:

- Automatiska ersättningar (grundersättning vid överenskommelser med Migrationsverket samt schablonersättningar som betalas ut utifrån folkbokföringen).
- Återsökningsbara ersättningar (faktiska kostnader eller schabloniserade ersättningar).

I följande återges ett sammandrag avseende de automatiska ersättningar som kommer kommuner tillhanda.

Kommuner med överenskommelse med Migrationsverket avseende mottagande av personer med uppehållstillstånd erhåller en grundersättning. Grundersättningen utgår per år och uppgår 2016 till 221 500 kronor. Utöver grundersättning för

mottagande av nyanlända erhåller kommuner en månatlig schablonersättning som betalas ut kvartalsvis under de första 24 månaderna. Utbetalningen görs till den kommun som personen är skriven och kan alltså fördelas på flera kommuner om personen flyttar under de 24 månaderna. Schablonersättningen varierar beroende på personens ålder samt ankomstdatum, se tabell nedan. Kommuner som tillhandahåller god man till barn som fått permanent uppehållstillstånd erhåller en engångsschablon uppgående till 30 000 kronor per barn.

Schablonersättning varierar med ålder och ankomstdatum

Förutsättning	Schablonbelopp
Under 65 år och ankom före 31/12-2015	82 700 kronor
65+ och ankom före 31/12-2015	51 800 kronor
Under 65 år och ankom efter 31/12-2015	125 000 kronor
65+ och ankom efter 31/12-2015	78 200 kronor

Grundersättning utgår även till kommun med överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av asylsökande ensamkommande flyktingbarn. Grundersättningen uppgår till 500 000 kronor. För kommuner med överenskommelse om att tillhandahålla boendeplatser för asylsökande barn utbetalas en ersättning på 1 600 kronor per dygn och plats. Utöver detta kan kommunen återsöka ytterligare 300 kronor i ersättning för belagd plats. Vidare erhåller kommuner som har asylsökande barn under 18 år den så kallade majersättningen. Ersättningen uppgår till 50 mnkr och fördelas av Migrationsverket mellan berörda kommuner¹. Glappersättning utbetalas till kommuner som måste stödja nyanlända med ekonomiskt bistånd i väntan på att Försäkringskassan påbörjar utbetalning av etableringsersättning².

I följande ges några exempel på återsökningsbara kostnader.

- Kostnader för insatser enligt SoL och LSS för äldre och funktionshindrade med uppehållstillstånd och kommunplacering.
- För omhändertagande av fler barn än överenskommet med Migrationsverket kan kommunen söka schablonersättning för placering i HVB-hem (1 900 kronor) eller återsöka för faktiska kostnader.
- Anvisningskommun kan söka om schablonersättning för utredningskostnader: 39 000 konor för placering i familjehem och 31 000 kronor för placering i HVB-hem.
- Faktiska kostnader för god man till ensamkommande barn kan återsökas.

¹10 % delas lika mellan kommunerna, 90 % fördelas baserat på antalet asylsökande barn som är registrerade som Migrationsverket och som bor i respektive kommun per 30/4 varje år.

²Varierar beroende på boendeform (eget boende eller anläggningsboende) och ålder (äldre eller yngre än 65 år)

- Schablonersättning för skola och förskola (undervisning, visst stöd och skolskjuts).
- Ersättning för faktiska kostnader avseende extraordinära skolkostnader för barn och ungdomar med stödbehov.
- Kostnader för SFI för personer med uppehållstillstånd som inte kommunplaceras.

2.3. Organisation kring flyktingverksamheten i Österåker

Berörda nämnder i denna granskning är socialnämnden, skolnämnden, produktionsstyrelsen och överförmyndaren. Socialnämnden ansvarar för omsorg, vård och stöd för barn, vuxna och familjer. Skolnämnden ansvarar för den kommunala verksamhet som regleras i skollagen, dock ej driften. Driften hanteras istället via produktionsstyrelsen. Överförmyndaren ansvarar för tillsyn av den förvaltning som hanteras i kommunen av förmyndare, förvaltare och gode män. Överförmyndariet hanteras i ett gemensamt kansli med Norrtälje, Vallentuna och Täby.

Av kommunens riktlinjer för flyktingverksamhet framgår att kommunstyrelsen och socialnämnden har tilldelats ett särskilt ansvar för flyktingverksamheten. Kommunstyrelsen genom sitt övergripande ansvar och socialnämnden genom att de ansvarar för stora delar av insatserna i flyktingverksamheten, bland annat anvisning av bostad, omvårdnad i boende, ekonomiskt bistånd, utredning av ensamkommande barns behov av stöd och aktualisering av frågan om god man. För att tillgodose detta har kommunen inrättat en flyktingstödsenhet inom socialförvaltningen. Överförmyndarnämnden ansvarar för förordnande av god man till ensamkommande barn. Överförmyndariet hanteras av Täby kommun. Skolnämnden ansvarar för skolgång för minderåriga.

Kommunen har upprättat två samverkansgrupper för hantering av flyktingverksamheten, en operativ och en strategisk. Den operativa samverkansgruppen syftar till att samordna och optimera insatser, planera och genomföra insatser samt till att säkerställa att samtliga återsökningsbara bidrag söks. Gruppen leds av socialförvaltningschefen. Den strategiska samverkansgruppen ansvarar för den kommunala strategin med målsättningar för flyktingmottagande som sträcker sig 5-10 år framåt i tiden. Gruppen leds av kommundirektören.

Österåkers kommun har överenskommelse med Migrationsverket avseende både mottagande av nyanlända med permanent uppehållstillstånd och ensamkommande barn.

3. Verifiering utifrån kontrollmål

3.1. Kontrollmål 1

Det finns ändamålsenliga rutiner för hantering av statlig grund- och schablonersättning inom flyktningmottagandet.

3.1.1. Iakttagelser

På kommunövergripande nivå finns *Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering*. Av riktlinjerna framgår bl.a. vilka ansvarsområden som hör till de olika förvaltningarna samt en del av de bidrag som är aktuella inom de olika områdena. Vidare framkommer att finansieringsprinciperna ska syfta till att verksamheterna klarar ett långsiktigt åtagande för både ensamkommande barn och nyanlända. Av riktlinjerna framgår också att man för att underlätta budgetarbetet och uppföljningar ska särredovisa både intäkter och kostnader enligt följande uppdelning: 1) asylsökande, 2) ensamkommande barn, 3) flyktingar med permanent uppehållstillstånd, 4) mottagning av nyanlända och 5) evakueringsplatser inom produktionsförvaltningen.

Under 2016 har avrapportering till Kommunstyrelsen gjorts ett flertal tillfällen gällande hela flyktingverksamheten. Avrapporteringen har även innefattat en översikt av flertalet av de statsbidrag som avser flyktingverksamhet (både grund- och schablon- och återsökningsbara ersättningar) utifrån utfall 2015 samt utfall och prognos för 2016.

Samtliga automatiska ersättningar tillfaller initialt socialnämnden. För intern fördelning mellan nämnderna se vidare kontrollmål 4.

Vid första intervjutillfället på socialförvaltningen framgick att kommunen inte hade full vetskap om vilka statliga grund- och schablonersättningar de erhåller. Exempelvis kunde kommunen inte svara på om det erhåller glappersättningen. Det kan dock delvis förklaras av att förvaltningens controller var nyanställd och att överlämningen inte hade varit fullständig. Vid uppföljning i samband med delårsbokslutet 2016 noterades vidare att socialförvaltningen redovisade fordran på Migrationsverket a conto. Detta innebar att man vid den tidpunkten inte hade full koll vilka utestående fordringar man hade på Migrationsverket eller vilka bidrag som betalats in till kommunen. Hanteringen innebar även att det inte gjordes någon analys av eventuella avslag eller kontroll över att samtliga grund- och schablonersättningar som man är berättigad till, erhöles. Vid avstämning med förvaltningens controller i januari 2017 uppges att man nu kommit i mål med att redovisa den verkliga fordran på Migrationsverket och att man därmed även har bättre koll på vilka statliga grund- och schablonersättningar som inkommer automatiskt (d.v.s. inte är kopplade till någon ansökan).

3.1.2. Bedömning

Utifrån iakttagelserna ovan gör vi bedömningen att det delvis finns ändamålsenliga rutiner för hantering av statlig grund- och schablonersättning.

3.2. Kontrollmål 2

Det finns ändamålsenliga rutiner för ansökning av återsökningsbara statliga ersättningar inom flyktingmottagandet.

3.2.1. Iakttagelser

Av de kommunövergripande riktlinjerna framgår att det är viktigt att aktuella statsbidrag på både kommunnivå och verksamhetsnivå söks och bidrar till finansiering av verksamheten. Detta innebär att kompetensen kring ansökningsförfarandet behöver säkerställas, vilket åvilar respektive chef.

Inom ramen för granskningen har vi dock inte fått ta del av några dokumenterade rutiner för ansökning av återsökningsbara ersättningar inom flyktingmottagande.

Socialnämnden

Vid första intervjutillfället var socialförvaltningens controller ny på sin position och det fanns inte någon bild över vilka rutiner som fanns för återsökningar och vilka återsökningar som verkligen gjordes. Nedan finns dock en redovisning över de återsökningar som diskuterades vid intervjun. Vid uppföljning i januari 2017 framgår dock att det anställts fler personer till organisationen och det kommer att tas fram nya processer tillsammans med dessa under 2017.

När det gäller återsökning av 300 kronor per belagd boendeplats enligt överenskommelse med Migrationsverket görs detta, enligt intervju, månatligen av administratör på socialförvaltningen. Detta hanteras genom utdrag ur verksamhetssystemet Procapita där det framgår vilka platser som varit belagda samt av vilken person.

När det gäller ersättningen på 1 900 kr per belagd boendeplats som tillhandahållits utanför överenskommelsen med Migrationsverket har förvaltningen inte behövt söka denna ersättning under 2016 eftersom de inte har tillhandahållit boendeplatser utöver överenskommelsen. I juni 2016 var 150 av kommunens 172 överenskomna platser belagda. Återsökning av denna ersättning gjordes däremot under 2015 då det överenskomna antalet boendeplatser endast uppgick till 40 stycken.

Socialförvaltningen gör även återsökning av *utredningskostnader för placering i HVB-hem eller familjehem³, Resor till anvisningskommun* (kostnaderna identifieras i ekonomisystemet) och *ersättning för vård och boende för ensamkommande barn – Familjehemskostnader* (återsöker faktiska lönekostnader för familjehem, vilket hanteras genom kontroll mot lönelistor).

³ Schablonbelopp per barn: HVB-hem: 31 000 kr, familjehem: 39 000 kr

När det gäller *ersättning för kostnader för äldre, sjuka och funktionshindrade*⁴ hade socialförvaltningen vid tidpunkten för de första intervjuerna inte återsökt ersättning för dessa kostnader. Vid de inledande intervjuerna visste de inte om kommunen hade haft kostnader som berättigat till återsökning. Enligt uppgift berodde detta på att det saknats systemstöd till följd av sekretess. Systemstöd ska nu vara framtaget och biståndsenheten har fått till uppgift att hantera detta. Vid uppföljning inför bokslutet 2016 uppger socialförvaltningens controller att en utredning har gjorts och att det finns vissa kostnader som nu har återsökts.

Skolnämnden

Utifrån intervju med ansvariga på skolförvaltningen förefaller det finnas ett etablerat och fungerande arbetssätt för återsökningen av *schablonersättningen för skola och förskola*. Återsökningsprocessen är inte dokumenterad, däremot finns dokumenterade rutiner för hur förskolor/skolor ska registrera i Existens för att få del av ersättning.

Återsökning hanteras med hjälp av verksamhetssystemet Extens. Skolorna tilldelas elevpeng genom kommunens interna fördelningsstäm för samtliga elever som är registrerade i Extens. För att skolorna ska få elevpeng för de asylsökande barnen måste således även dessa vara registrerade i systemet. I elevkortet registreras den asylsökandes dossiernummer (vilket behövs för att söka schablonersättningen från Migrationsverket) och tillståndstatus (asylsökande eller permanent uppehållstillstånd). Varje vecka gör skolförvaltningens systemförvaltare en matchning av asylsökande mot folkbokföring i Extens. Detta för att kontrollera om något asylsökande barn har fått permanent uppehållstillstånd. Skolnämnden erhåller del av schablonersättningen för nyanlända med permanent uppehållstillstånd via nyckelfördelning enligt överenskommelse med socialnämnden, se kontrollmål 4.

Ansökan om schablonersättning för skola och förskola görs varje kvartal. Ansökningarna hanteras med hjälp av Extens, som tillhandahåller uppgifterna i den uppställning som Migrationsverket efterfrågar. Tack vare detta systemstöd upplevs återsökningsprocessen som lätthanterlig, enligt intervju.

Ersättningsnivå 2016 per kalenderår och barn var följande:

- Förskola: 60 800 kr
- Förskoleklass: 49 700 kr
- Grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola: 97 500 kr
- Gymnasieskola och gymnasiesärskola: 110 800 kr

När det gäller återsökning för ersättning för faktiska kostnader avseende extraordinära skolkostnader för barn och ungdomar med stödbehov och kostnader för SFI för personer med uppehållstillstånd som ej kommunplacerats har inga

⁴ Enligt NyErsF §§ 22-26 kan kostnader för insatser enligt SoL och LSS för äldre och funktionshindrade med uppehållstillstånd och kommunplacering återsökas

återsökningar gjorts av skolförvaltningen. Controllern uppger att detta kanske sköts via produktionsstyrelsen. Vid intervju med controller för produktionsstyrelsen framkommer att inga sådana ansökningar görs.

Produktionsstyrelsen

Enligt intervju med förvaltningens controller görs inga återsökningar från Migrationsverket inom Produktionsstyrelsens område. Därav finns heller inga rutiner eller riktlinjer för detta.

Överförmyndaren

Av den kommungemensamma riktlinjen framgår att ersättning för gode män ska återsökas av överförmyndaren för ensamkommande barn. Alla faktiska kostnader såsom arvode, resekostnader och tolk ska finansieras av statliga bidrag. För kommunens del administreras detta i praktiken av Täby kommun.

Vid intervju med ansvarig controller för överförmyndaren framkommer att kommunen får ta del av de ansökningar som upprättas av överförmyndarkansliet i Täby och att dessa stäms av mot de medel som erhålls. Däremot har man i dagsläget ingen möjlighet att stämma av att samtliga kostnader kopplat till godmanskap för ensamkommande barn återsökts av överförmyndarkansliet. Detta eftersom samtliga kostnader för gode män initialt konteras på samma verksamhetskod och då går inte ensamkommande barn att urskilja. Enligt uppgift pågår dock ett arbete med att se över konteringen av ersättningen till gode män för ensamkommande barn. Detta för att få en bättre kontroll över att återsökningarna täcker in samtliga kostnader. Det uppges dock att man litar på att kontrollen på överförmyndarkansliet är god och att de får med alla kostnader i ansökningarna.

3.2.2. Bedömning

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att kontrollmålet delvis är uppfyllt.

- Det saknas dokumenterade rutiner för återsökningsprocessen
- Socialnämnden återsöker kostnader för belagt boendeplats inom överenskommelse med migrationsverket, utredningskostnader för placering i HVB- och familjehem, resekostnader till anvisningskommun och för faktiska familjehemskostnader. Skolnämnden återsöker schablonbidraget för utbildning. Vi gör därmed bedömningen att de mest väsentliga (beloppsmässigt) ersättningarna återsöks.
- Det finns statsbidrag som inte återsöks där kommunen skulle kunna vara berättigad till ersättning. Till följd av bristande kontroll och kommunikation mellan berörda enheter saknas vetskap om kommunen är berättigad till ersättning via följande statsbidrag: kostnader för SFI och faktiska extraordinära skolkostnader.
- Det finns ingen kontroll över att rätt ersättning återsöks av överförmyndarkansliet i Täby.

3.3. Kontrollmål 3

Statliga ersättningar inom flyktingmottagandet omfattas av nämndernas interna kontroll

3.3.1. Iakttagelser

Enligt kommunallagen är det nämnderna som ansvarar för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden, både till utformning och till utförande. Nämnderna ska således utforma anvisningar för den egna interna kontrollens organisation, utformning och funktion. Kommunstyrelsen har till uppgift att främja och samordna den interna kontrollen. Viktigt är att den interna kontrollen utformas utifrån ett för alla nämnder gemensamt synsätt.

Av kommunens policy för intern kontroll och riktlinjer för intern kontroll framgår att internkontrollplaner ska upprättas och fastställas av nämnderna inför varje kalenderår. Detta för att säkerställa en effektiv förvaltning och undvika allvarliga, både oavsiktliga och avsiktliga, fel.

Nämnderna i Österåkers kommun har inte upprättat internkontrollplaner för 2016. Likaså upprättades inga internkontrollplaner för 2015. Enligt uppgift beror detta på att nya rutiner för internkontrollarbetet är under framtagande.

3.3.2. Bedömning

Nämnderna har inte upprättat internkontrollplaner vilket medför att kontrollmålet bedöms som ej uppfyllt.

3.4. Kontrollmål 4

Den statliga ersättningen för en insats fördelas till den verksamhet som haft kostnaden för insatsen.

3.4.1. Iakttagelser

Samtliga automatiska grund- och schablonersättningar tillfaller initialt socialnämnden. Fördelning mellan nämnderna sker därefter enligt nedan. Ingen intern fördelning av de återsökningsbara ersättningarna sker eftersom varje nämnd hanterar återsökning av sina respektive återsökningsbara ersättningar.

Socialnämnden

Grund- och schablonersättningen för mottagande av ensamkommande barn avser att täcka allmänna samordningskostnader samt kostnader för logi, personal, kost och omvårdnad. Dessa ersättningar tillfaller till fullo socialnämnden.

Majersättningen⁵ avser att täcka kostnader för stödinsatser av förebyggande karaktär enligt socialtjänstlagen. Denna ersättning tillfaller också socialnämnden.

Grund- och schablonersättningen för mottagande av nyanlända med permanent uppehållstillstånd avser att täcka allmänna samordningskostnader samt kostnader för bland annat mottagande och praktiskt hjälp vid bosättning, skolgång, SFI, tolk och ekonomiskt bistånd. Denna ersättning tillfaller socialnämnden med undantag för internfördelning till skolnämnden avseende faktiska skolkostnader.

Glappersättningen avser att täcka initiala kostnader för ekonomiskt bistånd innan försäkringskassan påbörjar utbetalning av etableringsersättning. Kommunen kan inte svara på om de erhåller denna automatiska ersättning.

För ensamkommande barn som fått permanent uppehållstillstånd utbetalas en engångsersättning på 30 000 kronor per barn som avser att täcka kostnader för god man samt för särskilda kostnader enligt socialtjänstlagen. Denna ersättning tillfaller socialnämnden.

Skolnämnden

Skolnämnden erhåller delar av de automatiska ersättningen för nyanlända elever med permanent uppehållstillstånd. Socialnämnden och skolnämnden har fastslagit en nyckelfördelning avseende dessa statsbidrag. Nyckelfördelningen utgår från de faktiska kostnader skolnämnden har för utbildning. I fördelningen ingår de standardpengbelopp kommunen tilldelar skolorna per elev samt ett tillägg för placering i förberedelseklass. I den ersättning skolnämnden får del av ingår inte ersättning för administrativa kostnader. Skolnämnden internfakturerar socialnämnden för att erhålla sin del av ersättningen.

Överförmyndaren

Överförmyndarnämnden erhåller inga delar av grund- och schablonersättningarna för nyanlända eller ensamkommande barn. Inte heller tar de del av engångsersättningen på 30 000 kronor per barn som avser att täcka kostnader för god man samt särskilda kostnader enligt socialtjänstlagen.

Produktionsstyrelsen.

Produktionsstyrelsen erhåller ersättning från respektive beställare för utförda tjänster.

3.4.2. Bedömning

Socialnämnden ansvarar för huvuddelen av verksamheterna som statsbidragen avser att täcka. Majoriteten av bidragen tillfaller också socialnämnden.

Den enda uttalade fördelning som görs av statsbidragen tillfaller skolnämnden och avser faktiska skolgångskostnader för nyanlända elever med permanent uppehållstillstånd. Fördelningen görs enligt beräknade faktiska skolkostnader. Inget påslag har gjorts för administration.

⁵ Utbetalning sker i maj, därav kallas den ofta majersättningen.

Ingen fördelning görs till överförmyndaren. Engångsschablonen som avser att täcka kostnader för god man och särskilda kostnader enligt socialtjänstlagen tillfaller endast socialnämnden.

